

БҮРЯТ-МОНГОЛЫН ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-ий Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй
Улан-Удмын Горисной орган

№ 184 (3488) 1941 оной августын 7, четвэрт СЭН 15 МҮНГЭН

КОЛХОЗУУДА ТУХА ТАРЯАГАА ХУРЯЖА АБАЛГАДАНЬ ТУНАЛХЫН ТҮЛӨӨ

Манай республикын колхозууд ба совхозууд өөһөнгөө үргэн уужын хадалан ба таряалан дээр элбэг эхэ үбхэ таряа уруугаар байна. Түрүү колхозууд үбхэний хүдэлмэрин дүүргээд, таряанай шэнэ ургасаа хуряжа ахажа. Таряагатай аймагта 12 артель таряагаа түүбэрлэн хадалгыг эхилэ. Тэндэ «Гигант» артель 70 гектар ячмень хадажа боошон ба Н.Жаримскэ сельсовет, Калнинтай нэрэмжэтэ колхоз нрмблээр хурялгада оронон байна.

Төршөлөн Иволчин аймагт «Майн 1» артель таряа хурялгада ороно. Мүнөөдөр Хорин, Мухаршадарай ба бусад аймагуудта эртэ таригданан ороһотоо культурануудад хадажа эхилхөн.

Олон мянган колхознигуудай ороһотой хүдэлмэрин ашаар ургуулан энэ баян ургасыг сагсоон, ээлжлэ гээлтэгүйгөөр хуряжа абалга шухала байһаанын эл. Таряагаа хүсэд байһаар хуряжа шадабал өөһөнгөө тэжээ бүр эхэр бүхэжүүлэн, шүбаша ёло фашистуудыг үтэр түгөөр үй хяа сохино халгааха тухалда тухэлнабди.

Советскэ ороной нарин нангин газар үнэндэ довтолгон фашистка дээрмшадтэ эсэргүүсэн, германскээр тулалдажа байгаа Улаан Армидаа али бүхы юмэ үгээ туһалхын тулада советскэ арад барандаа хүсэ шадажа зангидаба. Энэ хадаа манай эсэ-мэргэд нождь лнаг Сталиной урялда бодото харюу мүн.

Мүнөө үедэ манай ороной оборонын хүсэшадалыг саашадаа бүхэжүүлхэ шухала хэмжээнууд гануудай нэгэн хадаа хүдөөжажын жэлыг амжалттайгаар үнгэртлэ болоно. Энэ зорилгоор юу хэжэ хэрэгтэйгэ гэхэд: түбхын түргүдэ бий бүхы сабшалан хадалангаа хүсэд байһаар сабшжа адуу малдаа элбэг эхэ үбхэ тэжээхэ бэлдэхэ, таряа талхжа, овошч картофедо сагсоон хуряжа абаха тухаа колхозой хүдэлмэринг бүхэн анхарта ёһотой.

Иймэ дарюуагата зорилгыг амжалттай тулада нилээд эхэ хүдэлмэрин хүсэн ба машина зэбсэг өргиднэ. Сабшалан ба таряалан дээр хүдэлмэрин хүсэн дутамаггүй гаража, бүтөөстэй байһаар ажаллаад байгаа наа, бидээр хурялгыг богонхон болзор соо эрхм шаартайгаар дүүргэжэ шадахабди.

Бурят-Монголой республикын эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд болжэ дэйсанни дараха гэдэн нигтын хүсэлтэй байһан ушарһаа, сабшалан ба таряалан дээрэ стахановска хүдэлмэрин үльгэр жэшээ харуулад. Олонхи колхозууд үбхэний хүдэлмэрин ба силос даралгыг дары дүүргэжэ, таряа хурялгада эхилжээр шаардүү шагнаар хүдэлмэринэ. Мүнөө үедэ колхозуудай ажал хүдэлмэринэ туһалха гээшэ советскэ патриот бүхэнэй арюун уялга мүн.

Тииш, манай эдэхэ дунда ба дээдэ хургуулинуудай бурагшад, искусствын хүдэлмэриншэд ба явдалшанууд Селенгын, Иволгын, Хорин, Жаримскын, Хажалын, Запирин ба бусад аймагуудта гаража ажаллахаар үнэ болоо. Тэдөөр үбхэ сабшалан, таряажа, сомогто ба

силос даралга дээрэ шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилхөө гадна, культурина болбосоролой ба нигтын ойлгуулаха хүдэлмэринүүдэ саг үргэлжэ ябуулад.

Хүүлэй үдэрүүдтэ Улан-Удэ городой эмхи зургаанууд өөһөднгөө коллективүүднээ хэлэ хэдэн хүтүүдэ томилон колхозуудта туһалхаар элгээжэ байһад. Ошох дуратан яһала олон. Артельүүдэй таряалан дээрхи алтан үнэтэ ургасыг хурялгада туһалхыг хүн бүхэн хүсэнэ. Түрүү коллективүүднээ нилээд олон хүнүүд хүдөө нутагуудта гараһан ба гаражашы байцад.

«Б.М. Унэн» газетын мүнөөдэ-рай номерто Буркоопинсковай системын «Труд» ба «Красный Путь» артелиүүднээ колхозуудта гараһан эхэнэриүүдэй бэшгэ толлогдоно. Өөһөнгөө үйлдбэри дээрэ ажаллаа зүбөөр эмхидхэн зарим хүдэлмэриншэдэ колхозно деревниэ айлгээхыг городой предприятинуудай, эмхи зургаануудай ба промкоопераци-нуудай коллективүүдэ урялһан байна. Тэдөөр хадаа колхозуудай таряалан ба сабшалан дээр эсэ-мэргэдүгээр хүдэлмэрилжэ, ажалай бүтөөсыг дээшлүүлхэдэ гэжэ мэдүүлэ.

Патриотическа хүсэл зоригго бадрһан дээрлээ колхозуудай ба совхозуудай сабшалан ба таряалан дээр ажаллахаа ошожэ байгаа советскэ интеллигенцие колхозууд халуунаар угтан, хүдэлмэрин ба байра байдалай услоон байгуулаха ушартай. Тигэбэл бүхы ажал хүдэлмэри бүтөөстэйгөөр ябуулгдаха байһан айдтамтай. Жэшээнь, Запирин аймагта, Димитровэй нэрэмжэтэ колхоздо Баруун-Тарбагатайн Лес-промхозой хүдэлмэриншэдэй ба амбахаагчадай хамта хамта зуугаад эхөнөр саг үргэлжэ туһалжа. Тэдэнэй аша туһаар тус артель үбхэ хурялгаа ба силос даралгана хүсэд дүүргээд, мүнөө таряа хадалгада түгээ бэлдхэлтэйгээр орохоно байна. Иймэ эрхм жэшээнүүд үшөө олон бий.

Таряа хурялгын үедэ час, минутэ бүхэн үнэтэй байһа. Тиймэ халуун хүдэлмэрин хана соо хүдэлмэрин ба унаагай хүсые хүсээд хэрэглэхэ гээшэ угаа шухала удхатай. Ушар иймээ ажаллаа зүбөөр эмхидхэхэ ба булад хатуу жагт заршам табиха шухала.

— Үбхэ согоо ба таряа талхана гээлтэгүй байһаар хуряан абажа, эхэ оронойнгоо оборонын хүсэшадалыг бүхэжүүлэ! — гэдэн нимэ мээгүт урдаа табиха ёһотойбди.

Шэнэ ургасана хулгай ба урилтөө, галай аюулаа хамгаалхын тулада хүн үдэргүй нэрэмжэтэй нэргэлэн байха, гүрэндэ ороһо тушааха уялгана болсороһон урид дүүргэхэ тухайда гансал колхознигууд бэшэ, мүн тэндэ ажаллажа байһан советскэ интеллигентшыг анхара-лаа хандуулаха ёһотой.

Улаан Армида али бүхы туһаламжа үзүүлжэ, тэрэндэ шухала хэрэгтэй юмээр тэдэн ханхыг манай вождь агүүсэхэ Сталин урялһан байна. Энэ урялыгнэ гүйсэхэдхын түлөө бүхы советскэ арад эмхитэйгээр жагсаад хүдэлмэрилжэ байна.

Августын 5-най урда хүчин туршада манай сэрэгүүд Смоленск, Коростеньско, Белоцерковско зүгүүдтэ дайсангай байлдаба. Манай авиаци дайсанай мотомехчастынуудта, ябган сэрэгүүдтэ сохилтонүүдэ хэһэн ба тэрэний аэродромуудта байһан авиацие бөмбөдө.

Подполковник Макертичевой часть нэгэ фашистка полкыг үй бута сохё. Байлдаанда 300 немецкэ солдат ба офицерүүд, 4 автомашинууд, радиостанци ба 4 эхэ бууууд үгы хэдлэн байна. 15 морид ба бусад сэрэгтэй эхэ олонзунд эзэллгээ.

Ахалагша лейтенант Широкий батерей мөргөн буудалтаар фашистка танкова колонныг довтолгыг гэдэргэн сохин сухаруулаа. Сухарижа ябаһан дайсан харты дээрэ үй бута буудалһан 7 танкүүдэ, 2 штабной хүнтэн машинануудыг орхиһон байгаа.

Энскэ стрелково полкын III мурегинэ хүндлэн гаралгыг дадалаа, младша политрук Карловый командэ доро ябаһан бое-машинууд ябган сэрэгтэй 10 немецкэ автомашинуудыг жагсаалаа гарһан ба пулемётно командануудыг, шөһгөн тобо тулш-тэйгэриг үгы хэһэн бай-на.

Нэгэ үдэрэй хатуу шанга байлдаанда лейтенант Сафоновый танк дайсанай 4 танкетануудыг, 6 миномедуудыг, танка эсэргүүсэхэ нэгэ эхэ бууе, зуу гаран фашистка солдадуудыг үгы хэ-һэн байна.

Августын 5-най туршада Смоленск, Коростеньско, Белоцерковско зүгүүдтэ ба фронтын Эстонско участогта манай сэрэгүүд дайсан-да эсэргүү байлдаануудыг үргэл жэлһөөр байгаа.

Бэшэ зүгүүдтэ ба фронтын участогуудта байлдаанай эхэ ябуулганууд болоогүй. Манай авиаци газар дээрхи сэрэгүүдтэ хамта дайсанай мотомехчастынууд ба ябган сэрэгтэ эхэ хоролто хэһэн сохилтонүүдэ үргэлжэлүүдэ. Августын 4-эй туршада агаарай байлдаан ба аэродромууд дээр 53 немецкэ самолёт бута сохигдоно. Манай авиаци 21 самолёдоо тээбэ.

Улаан Армиин частынууд Баруун хойто зүгтэ дайлагдажа байгаа немецкэ ябган сэрэгтэй «СС» гэдэг дивизийг айхабтар эхэ сохилто хэбэ. Энэ дивизи манай соединениинүүдэ атаквал-хана хэдэн дахин нэлдэб. Дөбөл-го бүридөө фашистка колонно-нууд нилээд эхэ хоролтогтойгөө гэдэргэ хаягдааг байгаа. «СС» гэдэг дивизи фронтын лини-е

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Түрүү бэшгэ: Колхозуудта үбхэ таряага хуряжа абалгандь ту-налын түлөө.
Советскэ Информбюроһоо (1-дэ-хи нюурта).
Ал. Хамадан.—Минюетчик Гор-буновой баатарлыг ябадал (3-дахы нюурта).
Ф. Жадаев.—Амгалан ажабуу-һан арад—Улаан Армиин үнэн туһалагша (3-дахы нюур).
А. Виттерский.—Сэрэгтэй плен-нигүүдэй лагерыта (3-дахы нюур).
Х. Намсараев.—Фашистнарыг сохины.
Дамбинов.—Үбхэ хурялгыг ой-рын болзор соо дүүргэхэ. (3-дахы нюур).

Ю. Лидин.—Фашистка Герма-нидахи үлсэхлэн (3-дахы нюур).
Гадаадын корреспондентүүдэй ээлжээтэ пресс-конференция дээрэ. (4-дахы нюур).
Проф. Г. Попов.—Хорото зүйл-нүүднээ уһа ба эдээ хоол хам-гаалха.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОҢОО

(АВГУСТЫН 5-НАЙ ҮГЛӨНЭЙ МЭДЭЭСЭЛ).

Младша лейтенант Войтовой ба лейтенант Рудаковой хүнтэ буууудай расчедүүд немецкэ танкниудта эсэргүүсэһэн манай ябган сэрэгүүдэй байлдааг дэмжэ-һэн байгаа. Буудалгын таарамжа-тай зохид позици эзэлээд, энэ-нээ харэгдэхгүй наринаар дадалааг хушажа, энэ байлдаанда дайсанай 10 танкниудыг үгы хэһэн байна.

Наводчик Фил гэшэ өөрынгоо буугай мөргөн галаар нэгэ бай-лдаанда дайсанай 11 пулемёдыг үгы хэһэн байна.

Немецкэ танкова колонна В. тосхон тээшэ дахиха ябаһан байгаа. Нүхэр Глушенский батерей хартын захдаа танка эсэргүүсэхэ өөрынгоо бууе дадалаан нюу-жа, дайсанай танкниудыг 50 мет-рын хэмжээдэ дүтэ табяад тэлэ-нэрыг сэхэ урдлһан бутар буу-лажа ахилэ. Дайсанай мэдэлтэ ороһонниг хамбаашалан шэн зо-ринго артиллеристүүд 8 фашист-скэ танкниудыг үгы хэһэн бай-на.

Капитан Барченский авиаскад-рилы хаалтын галай хүшгыг сүмэ сохин, Л. гэжэ харгыгаар дахиха ябаһан фашистка мото-колонныг довтолбо. Дайсанай гуша-тукхай машинанууд үй бута сохи-лоһон ба бусад машинанууд ийгэ-тишнөө таран сасарһан байгаа. Дөбөлгын үедэ манай самолё-дуудта дайсанай истребительүүд довтолбо. Советскэ самолетууд фашистка истребительүүдтэй байлдажа, дайсанай 4 само-лётуудыг бута сохин унагаагаа. Манай эскадриль гээлтэгүйгөөр өөрынгоо аэродромдо бусажа ерөбэ.

(АВГУСТЫН 5-НАЙ ҮДЭШЫН МЭДЭЭСЭЛ).

дэлбэ татаха гэдэн амжалтагуй хэдэн нэдэлтэнуудынгээ нүүлээр, дайнай болоһон газарта алуулһан ба шархатаһан 1500 немецкэ солдадуудыг орхибо. Хүсэд бэшэ мэдээгээр хадаа, фашистка энэ дивизи танково ба хүнтэн 60 пулемет, элдэб калибрын 12 эхэ буууудыг, 16 миномет, танк буудалг 9 буууудыг гээбэ. Ма-най частынууд олон сэрэгүүдыг плендэ абаба.

Коростеньско зүгтэ советскэ сэрэгүүдэй эрид шанга атакээр немецкэ ябган сэрэгтэй нэгэ полк хамна сохигдоно. 300 гаран фа-шистка солдат алуулһан ба шархатаһан байна. Олон солдат ба офицер, тэдэн соо полкын командир, плендэ абтаба.

Немецко-фашистка сэрэгүүд айхабтар эхэ хоролто абажа бай-на. Фронтын олон олон участо-гуудта регулярна сэрэгүүднээгэ бүхы резервыг дууһаад байхадаа германскэ армийн командовани үтэлһэн набатай резервистүүд

Фронтын баруун хойто участо-гай фашистка сэрэгүүдэй ара-талда байһан нүхэр М. гэшын юманда доро партизанскэ отрядтэй боецууд шэн зоригтойгоор байлда-на. Хүүлэй 7 хоногто энэ хэдэ хэдэн зоригтой довтолгонуудыг немецкэ ябган сэрэгтэй коллоннэ-до, мотомехчастыда, мотоколонно-до, хэһэн байна. Дайсантай байлда-нуудта партизанууд болбол 4 танк, 4 автомобиль, 12 мотоцикл үгы хэ-һэн ба homo хэрэгсэл ашаһан 14 автомашинныг галдаһан байна. Фашистууд болбол 100 тухай солдадуудыг алуулһан байгаа.

«Эхэ ороной түлөө» гэжэ пар-тизанскэ отряд У. мурэнэй хүүр-гын сахиуда довтолбо. Немецкэ солдадуудта эсэргүү партизануудай буудалһаар байтарыг партиза-нууд К. Л. ба В. Р. гэшнэд хала-дээр һуужа намаран, хүүргын тулгада хүржэ минэ табһан байгаа. Минын тээрэлгээг хүүр-гэ тон эхээр гэмтэдлэн байна.

Гитлеровскэ Германийн ашаг-туһын түлөө румынска олон түмэн арад зон дайлагдахыг хү-сэггүй. Сигишоара ба Тыргу-Жиу городуудта 40 ажалуугшадны зүүн фронт дээр шархатаһан немецкэ ба румынска солдаду-дыг гэртээ байлгаханаа арсаһа-найгаа түлөө арестовалагдаа. Рымнику-Вилча городто фа-шистка солдадуудтэй тулада гэд-нэн татарыг эхлэбэр муухайгаар таһалдаа. Наяхан, бухарестскэ радио нигэжэ дамжуулба. Оло-студентүүд олонигтын уялгата хүдэлмэри гүйсэхэхөө зугадааг ушартай дашарамдуулаа, хура-салай эхилгээдэ олонигтын хү-дэлмэри дүүргэһэн тухай үнэмнэл-байна.

ба 16—17 набатай залуушуудыг байлдаанда оруулдаг болоһон бай-на. Баруун зүтэй фронтын уча-стогуудай нэгэндэ берлинскэ юнкерскэ хургуулийн дооло клас-суудта хуража байһанаа ерөһөн юнкерүүд байлдаанда орожоно. Олоахи юнкерүүднээ Улаан Ар-миин частынуудта плендэ ороно.

Н. аэродромыг довтолхо үедэ фашистка 3 самолёт лейтенант нүхэр Приваловой зенитнэ бата-рейе бөмбөдөжорхихо гэжэ нэлдэб. Самолетууд болбол батерей шадар бөмбө халаа, пулемёдоор буудла. Аэродромыг немецүүдэй довтолхо-донь тэрэ батерейн боецууд эрхмээр харюу үгээжэ тулаад, гитлеровскэ нэгэ бомбардировщи-гыг унагаажа, бэшын гэдэргэн тэргидүүлжэ шадба.

Улаан Тугта Балтийска флодой энскэ авиэскадрильин далайн летчигүүд дайсанниг эрид шан-гаар сохино байна.

Летчик Тхакумачев агаарай

хэ бөмбөггүй байһан студентүүд болбол һурадсанда абтахагүй бай-на гэжэ бүхы студентүүдэй анхараалда хүргэгдэнэ.

Советскэ ороной ажаллаа арад болбол үйлдбэрин үндэр туйлал тануудаар, үзэн адамз муухай дайсанниг үй бута сохиго хэрэг-тэн Улаан Армидаа туһална. Молоотовой нэрэмжэтэ хабаровска заводой хүдэлмэришад болбол ажалай бүтөөсын үзэгдөөгүй ре-кордуудыг туйлажа байна. Ста-хановец нүхэр Иванов гэшэ нормоёо 700—800 процент гүй-сэхэнэ, нэгэ үдэрлгөө даабар-ице 1200 процент гүйсэхлэн бай-на. Заводой токарь нүх. Иван-щенко гэшэ халаанайгаа даабар-ице 5—8 дахин үлүүлэн гүйсэх-хэнэ. Грозненскэ механическэ мастерскойн стахановец нүх. Сек-ретарь гэшэ фронтто ошохон фрезеровщик нүхэр Ганчевай станогто хүдэлмэрилжэ зуураа, түрүүшын үдэрлгөө эхлэн халаа-найгаа даабарице 6—7 дахин үлүүлэн гүйсэхлэнэ. Уральскэ ватонно участогтэй хүдэлмэришэд өөһөднгөө амаралтын нэгэ үдэр-тэ, ороной оборонын фонддо хү-дэлмэрилэ. Энэ үдэр мастер нүх. Морозовой Бригада жэлэй эсэсэй заһабариһаа пассажирска вагон гаргах даабарице 1400 процент гүйсэхлэнэ байна. Свердловскэ областийн Гороблагодатска стан-цийн токарь нүхэр Мезенин гэшэ июль һарда дунда ээртээр абаха-да нормоёо 450 процент гүйсэх-хэнэ ба зарьма үдэрүүдтэ 650 ба дээшлэшэ процент гүйсэхлэнэ байна. Нүхэр Мезенин жэлэйгээ даабарице 2,5 дахин гүйсэхлэнэ бай-на.

байлдаанда «Ю—88» тэмдэгтэ гурбан самолет бута сохибо. Эскадрильин сэрэгтэй комиссар Смирнов фашистка эсминцыг таһа бөмбөдөн ба сэрэгтэй ашаа тээһэн нэгэ транспорт шэнгэдэн байһа. Автэскадрильнууд хара-һаа бага саг соо 11 «Юнкерс—88», 4 «Мессершмитт» бута со-хихон, дайсанай хэдэн транспорт ба торпеднэ катер шэнгэдэн бай-на.

Фашистка нохосууд болбол плендэ абтаһан улаанармеец ба командирнуудыгманай тээшгүг муухайгаар дорожолдог байна. Деревин Н. район багта шархата-һан 18 улаанармеецыг баряад, жалга соо оруулжа буугай хүр-зөөр шүдэгүүднээ түү сохиһон, жадаар нюдыгнэ хадхаһан байна. Н. Чорондоо тэргидэхэдэ немецүүд шархатаһан 15 улаанармеецыг ба 1 лейтенантыг буксирна бани соо галдажа алаһан байна. Үбшэл ба шархатаһан улаанармеецуудыг захиралаа үлэхдөөжэ зободог бай-на. «Плендэ абтаһан сэрэгүүдтэ байн шаартай хүнхэ хоол үгэ-жэ огто болохогүй»,—гэжэ немец-кэ ябган сэрэгтэй 14-дхи полкдо захиралта үгэлэн байха юм.

Манай уһан замда хүдэлмэрил-дэг хэдэн мянган морягууд фа-шизмда эсэргүүсэһэн эсэгэ ороноо хамгаалха дайнай фронтто дайнай хүндтэ вахтыг ябуулаа. «Ивано-в» гэжэ нэрэтэй буксирна паро-ход эхэ яаралтай аянда мордохо байба. Тэрэ үеднэ 3 кочегарын армида ошохон байгаа. Тэдэнэй орондо Ленинградһаа халаа хүлээг-дэжэ байгаа. Тийхэднэ халаанай уладыг хүлээнгүй мэнэ һяа хү-дэлмэридөө ороод байһан залуу кочегар нүх. Солонгын дурла-раа дахин аянда ябалсаба. Энэ мэтээр табан нахта ябуулба. Энскэ судоремонтно заводой слесариүүд: Н. Н. Гоголев, Громов, Ефанов ба Бандзов гэшнэд нэгэ шухала агрегат бүтөөжэ дүүргэгүүдөө завод сооһоо гаргагүй, 3 хоног үргэлжэ хүдэлэ. Доно-Кубанска пароходствын ашаа тээгшэдэй бригада нүхэр Леонтов түрүүтэй нэгэ халсан соогоо 462 процент нормоёо дүүргэбэ.

Сталинска шагналай лауреат И. Тойдын зураг.
(«Искусствын» хэблэлээр гэрлэгдэдэг плакатай репродукци).

ЭСЭГЭЭ ОРОНОО ХАМГААЛАЛГЫН ДАЙНАЙ ФРОНТНУУД ДЭЭРЭ

Минометчик Горбунов баатарлиг ябадал

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ, августын 1. (ТАСС-эй спецкорр.). Минометчигуудай взвод үндөр хөөг бурганаар байрдо хөтөж байба. Фашистка артиллерийш бүдэхи сохилтонгууд нэгтгэж бөмб дөбө гүбөөе дайрала. Оршон тойрон байгаа газар замхаагүй байлдаануудаа хаб хара болошобо. Фашистка ябаган сэрэгүүд зургаа дахин довтолгодо оронон ба зургаа дахин герой минометчигуудад гэдэргэ сохигдон байгаа. Минометно взводой бөхжэсэн дөбө гүбөөнүүд фашистуудад бүхэлэгдэж, урагшаа оронон хэдэн арбаад немецкэ автоматчигууд гүбөөе буудан хөөг бурганаа үхэлтэ галаар харгаба. Дайсанин граната шөдхө газарта дүтэлүүлхын түлөө минометчигууд абаа аниргүй байха гэжэ шийдэһэн байгаа. Тэднээр дүтэлэн эрхэдэнь фашистка ябаган сэрэгтэй дунда 11 граната тээрхэн ба удаадуулан үшөө 11 граната мурдэн тээрбэ. Дайсадай долоодохи довтолгоо гэдэргэ сохигдоно. Үр сайха болохор тойроод бүтэдэ хоонон байхан шөнгн абаа аниргүй аажмак байдал үргэлжэлбэ. Үр сайжа байхад минометной командир Дмитрий Горбунов дөбө дөгүүр шөртөн, фашистуудай үхэснүүдэ тооложо байгараа эгээл наал хөөр хүрэтэр хүргөөд намаршаба.

Дайсадай автоматчигууд гранадаа хоргодожо, газар элгэдэн хөтөһөн ба гүбөөгүй баруун талааа дахин буудалан байгаа. Горбуновай туһалагша ба дайшалх хани нүхэр улаанармеец Степан Захаров гэгшэ ойр зуурын саг соо шэнэ позици эзэлээд тэрэй түлөөдэй хүлэе тааруулап буулгажа, фашистка автоматчигуудай амараад довтолгон орохо гэдэн эгээл энэ үедэ хэсүү хүсэтэйгөөр буудажэ эхилбэ.

Ингэлтэйл хэнтэ, мүнөө довтолхот гэжэ гүбөөтэй нахир оруу харан Захаров шоглонгөөр хэлбэ. Гэбшье, тэн олон хүнүүдэ алуулһан дайсан эхэ эндүүтэйгээр энэ гүбөөе даран орохо гэжэ шийдэбэ.

Хатуу шанга байлдаанай хоёрдохи суткын эсэтэ, шархатаад ара тала тээшэ гарагшадые тоолшугууд бүхы взводтонь 4 хүн үлэһэн байба. Эдэнэр хадаа энэ

гүбөөе дайсадай довтолгооо баржа байгаа. Нэмэлтэ хүсэ элгэдээр энэ гүбөөе фашистуудта үгэхэгүй гэдэн командованиян захиралта жэшээтэ байнаар ба дабаргашагүйгөөр дүүргэгдэ. Фашистка батальонной ара талада ахалагша лейтенант Загосинай часть бүхэлэн гараба.

Фашистуудай дахин довтолгоо эхилхэдэнь, Горбунов нөөсэ миньнгээ дуунажа байһые ажагдалан ба Захаровта минэ тухай хэлэбэ. Захаров бүхы нэгжэн үзэжэ, удааншье болонгүй гранада нурзан сума асарха зуураа, нэгшье минэ үгы гэжэ элдхэбэ. Гэбшье, гүбөө дээрэ оройдоо хоюулан амиды үлөөбди гэжэ Горбуновто хэлэбэгүй.

Горбунов оорынгоо дайшалхы хани нүхэр Степан Захаровай огтолон харихгүйгөөр унташаһыне обороогүй байгаа. Ингээд байхад энэ гүбөө дээрэ гансаараа Горбунов үлэһэн ба фашистуудтай эоримгойгоор тулалдаа.

Тэрэ довтолгоо ябаһан хүрэг фашистуудай оройруу гранада нурхы шөдөнэ. Тийн тэднээр дүтэлһан хэдэн олон солдадууд баһал оройдоо бодохгүйгөөр унажа гэдэргэ холжорон ошоно. Эгээл хүүлшынгээ гранада шөдхө үедэнь тэрэнай Баруун гар эзгүй боложо, тээрдэг номон гарайн тохонор тулаһан байгаа. Секунда зуур хөөг бурганаар хажууда хөтөн элдаад, харан гэхэдэнь хажуудаш Захаров нэгэ гартга гранада бүхөөр бариһан хөтөжэ байба. Горбунов энэ гранада абажа, гарайнгаа үбшэһыне тэсэл, шөдөжрхибэ. Энэ гранадын тээрэлхын үелэ гүбөө дөгүүр ээлэ татан улаанармеецүүдэй ура хашхаралдаан дуулаба.

Ахалагша лейтенант Загосинай часть оорынгоо дайшалхы даалгаварыне гүйсэхэдэнь байна. Фашистка батальонной ара талада гаржа, тэрэһыне сүм үгы хөһөн байгаа.

Улаанармеецүүд гүбөө дээрһээ Дмитрий Горбуновы олоһон ба герой минометчик Горбунов мэдээ орожо, оорынгоо дайшалхы хани нүхэр Захаровта хандаһан шөнгөөр нигэжэ хэлэбэ: "Хүүлшынгээ дуулап шүһанда хүрэтэр тулалдажа, дайсадай гүбөөгөө үгэхэгүй бди."

Ал. Хамадан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Уранзурагшад Захихманай ба Демидовэй зураг. «ТАСС-эй сонхо» г. Широковэй репродукци.

Амгалан ажарууһан ард — Улаан Армиин үнэн туһалагша

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ, июлин 30. (ТАСС-эй спецкорр.) Түмэр замай К. станцида манай энскэ частини довтолгоо үедэ, манай боецүүдээр 445-дахи немецкэ ябаган сэрэгтэй полкын гурбадахи батальонной штаб үй бута сохигдон ба эзэлэгдэһэн байгаа. Штабай напканууд соо Улаан Армида туһаламжа үзүүлһэн амгалан ажарууһан ард зонини хатуу шанга хөхөөлгөөр занаһан ород ба немецкэ хэлэн дээрэ бөшөөтэй германска командованиян сонсохонгууд байба.

Улаан Армиин сэрэгтэй албахаагшадта гражданска хубсаа үгшэдэд гү, али улаанармеецүүдэд эдэ хоол хангаһан ба олгоһон хүнүүд толгойн саазаар шийдэгдэхэ байна гэжэ энэгээр бүгдэн анхаралда хүргэгдэнэ — гэһэн сонсохол байгаа.

Гэбшье, ойр зуурын саг соо дайсадай эзэлһэн районуудай ард зон фашистуудай заналтын байһаншье муртэнь, манай боецүүдтэ, командирнуудта ба политхүмэршэдтэ саг үргэлжэ али болохоор туһалдаг байна.

Найхан, дайсадай ара талада холо 20 гаран үдэр соо дайлагдажа байһан частьнуудай нэгэн болохо энскэ сединени бусажа ерөбэ. Батальонной комиссар Гуревич нигэжэ хөөрөнэ:

Өөһэдынхн тээшэ нэбтэрэн орохын тула, тосхонуудта бүхы нотагуудта дайсадай сэрэгүүдтэй байлдаха үедөө бидэнэр ард зоний талааа халуун оролдожо, туһаламжа, дэмжэлгэ үзэдэг байгаа бди. Н. тосхондо бидэнэрэй ерэхын урда үдэр тэндэхи ард зоний нүдэн доро шархатаһан лейтенантыне үхэлдэ хүрэтэр зобооһон ба 33 улаанармеецүүд доромжолон зобооһон байгаа. Мүн энэшэлэн Улаан Армида туһаламжа үзүүлгшэдтэ нэгжлэгдэһэн бүхы хүнүүд муухай зөрлиг аашаануудта ороһон байна. Энэһыне советскэ патриотуудые айлгаагүй. Бидэнэрэй Н. тосхондо дүтэлжэ ябаһан тухай дуулаһан таряашад бидэнэртэ һү, тоно, мяха, бусад продукцинуудые асаржа үгэн, бүхы аргаараа туһалһан байна. А тосхондо нэгэ эмэгтэй колхозник гартээ үхибүүдээ орхижо харанхы хүни немецүүдтэ тон дүтхэн бидэнэрэй газарша болоһон байна. Ой модон, саб жалга соогуур шөн зоригто эхэнэр манай бүхы частини мурэнэй хүүргэдэ асаржа, манай частини байһан газарыне, бидэнэрэй саашанхи замые заажэ үгэһэн байна.

Ф. Жадаев.

Сербскэ партизанай рассказ

КАИР. (ТАСС). Эндэ ерөнхон югославска журналист оорынгоо байн таниха сербскэ четник (партизан) Ефрем Тодич тухай нанал бодоолоо хэблэлэй түлөөлөгшөдтэй хубаалдаба:

„Убгэн Ефрем Тодиче Дольни Стэпош, Орчака ба Александровачын шадарай бүгэдэ хүнүүд найнаар танидаг юм. Тэрэһыне „Убгэн“ гэжэ юундэ нэрэлдэг ба гэхэдэ, тэрэнай арба найматай хууһун залуу Тодич гэдэг би юм һэн ха. Тодичын эхэ хоёр хууһуудын үгы юм байгаа, тэдэнэр хадаа зэбүүрхэмэ немецкэ богоолшологшодхоо оорынгоо эхэ оронини хамгаалжа баатарнуудай үхэлөөр үхэһэн байна. Ефрем Тодич болбол тэдэнэй тосхондо немецүүдтэй орохыне хүлээнгүй, гэр бараагаа, газар уналууриня хаяжа, оорынгоо тосхонийхидтой хамта хада уула тээшэ гаран ошоо.

Немецкэ солдадуудһаа үбгэн Ефремыне нэгэнтэ бэшэ ноуһан ойрын тосхонуудай таряашан тэрэһыне найнаар танидаг байха юм. Тэрэнай толгойн түлөө ямаршье шангалта немецүүдтэй үгөөшье наань Тодич, баригдажа шадгахагүй!

—Серби дахин манай болохо, — гэжэ Тодич хэлэдэг. Немецүүдые сохихоо хада уулада гараагүй, үшөө оорынгоо гартэ буужа байгаа сербнүүд энэһыне мэдэг лэ. Энэһыне ородууд мэдэг лэ, манай бүхы аха дүүнэр, славянүүд мэдэг лэ — сербнүүд өөһэдынгоо эрхэ сүлөөе үгэхэгүйл. Немецүүд Белградта буужал байг, орон нотагайгаа эзэн бидэнэр, сербнүүд бди. Немецкэ хиналгатай поезднууд Кралевһээ Крушевич хүрэтэр үшөө ябанал. Немецкэ полкнүүд Крушевичһээ Куршумль хүрэтэр үшөө нэбтэрэн дабшанал. Тийгээд, үнгэрэгшэ пятницанда энэ харгыгаар ябаһан немецкэ отрядтай хайшаа ошожо үгы болоһыне немецүүд хэлэг лэ. Тэдэнэй хэдэһынь амиды гараб, хэдын энде үхэлөө олооб, тэрэһыне хэлэг лэ. —Хэзээдэнь Серби богоолшологдохогүй, хэзээдэнь немец ма-

най нангин газар дээрэ ажа буужа шадхагүй. Теэд, газарыне тэдэнэй хахалаа наань, талханай ургасын орондо харин, шулуун ургаса гарахал. Тэрэнай ой модондо ороо наань, модоной гашуунд боожо алаха — гэжэ Тодич хэлэдэг.

—Тэдэнэр минни хууһуудын алаба, теэд тэдэнэйнгээ түлөө үһөөһөн абажа шадха үгы аалби. Минни зэбсэггээ хураагаа наа, газар дээрэ багтаха буури намда байхагүй — хуурсаг соошье амаралта байхагүй.

—Немецүүд манай тосхонини шатааба, — гэжэ Тодич үргэлжэлэ. —Эгээ түрүүн бүхы гэрнүүдээр ябажа бүхы юмунуудые дөрмөдөбэ. Талха, маха, хубсаа хунарыне буляан абажа, адуу малыне туужа абашаба. Бүхы юумэһынай немецүүд дөрмөдэд өөһэдынгоо ябаһан харгыгаар арилха гэжэ тосхондо үлдэһэн зарьма хүнүүд наһан байгаа гэбшье, тийгээгүй, бүхы эршүүдые хамтадан суглуулжа арбан хүниһыне буудан алаһан байба. Тэдэнэр эхэнэрнүүдһыне зобоожо, буулаһыне таряашини тосхонхоо намнан гаргаад, хойноһоон винтовконуудар буудабэ. Тосхонини хоёр талаһаань шатаажрхибэ. Хүни болоһон хойно минни түрэл Драга манда гүйжэ ерээд энде болоһон ушарнууд тухай хэлэхэдэнь бидэнэр хадаа немецүүдые голый гарын наадахи зам дээрэ угтабади. Бидэнэр хэдэн добонуудай саанаһаа буудабди, тэдэнэй толгой дээрэ шулуу хаяади, буулаһыне хохор модондо түймэр табиад ябашоо һэмди. Манай нэгшье хүмнай дайсадай гартэ ороогүй. Энэ хадаа манай түрүүһын амжалта байгаа һэн. Энэһэй буулаһыне үшөө олон ард бидэнтэй нийлэжэ бүгэдөөрөө үхэхэ гү, али эрхэ сүлөөтэй болоһон Сербини үзэхэбди гэжэ шахаа тангаригаа үгэнэд“.

Энхэ байдалые эбдэгшэ, Энэ дэлхэеэ һүйдхэгшэ Шуһата Гитлер нохойе Шолбо сохин намная!

СЭРЭГЭЙ ПЛЕННИГҮҮДЭЙ ЛАГЕРЬТА

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ, июлин 30. (ТАСС-эй спецкорр.). Тэдэнэр июлин 30-т Москвад хүрөөд байхадан нэгэ болодог байһан, тэдэнэрэй дундаһаа олон хүн арад зонини дөрмөдлөх тонохо салгыг тои эхэ шуулгаһааар хүлээдэг, магазиннуудһаа эд бүд эхэнэрэй оймлоо, бутал бегирхэ, советскэ кафенүүдтэ (эдэлжэ газарта) оржо дуураары эдижа, советскэ амгалан ажаһууһан ард зонини муухайгаар доромжолхыне шуналтайгаар хүлээжэ байганаһыне би байгаа. Тийн, тэдэнэр харин үнэн хүснөөрөө манай гартэ ороо.

Хоёр дайхар нааратай тои эхэ барак соо лэһидэ абтаһан дүүрэн немецүүд байһа ба тэдэнэрэй дунда Дрезден, Лейпциг, Гамбург, Любек, Киль ба Германиин бүсүк городуудта түрэгшан, фашистка армин үй бутасохидон частинуудай солдадууд би байһа.

Тийн, тэдэнэр плэндэ байһа. Тэдэнэрэй зарим нэгэһынь дура хүсэлөө газаруур плэндэ абтаж; эдэ хадаа фашизмын оншолон хүмүүжүүлһэн фашистскэ күйхэрнүүд — алууршад ба тэдэнэрыне мохоо долооннуудые хэлэлгэдэ тургажа, тэдэнэрыне «дээдэ расын» түлөөлөгшөд гэжэ этгүүдэн ойгууладг байһан юм. Тэдэнэр хадаа хэдэн ажал соо мундууруухо модон хэлээр бөхлөдхөн, ард зонини үзэн ядалхын номоудыне шуналтайгаар уншадг байгаа. Тэдэнэр олоһыне бөшэ ба харин плэндэ

лэ абаһаа эдэ байхаданшье буцаһаа таһаржа амьараа бүлэг болһон сугларһаад байһа.

Тэдэнэрэй эхэнхи хууһыне плэндэ бөөе туршааһаа болһоно. Эдэнэр хадаа германска ажалшан арадай түлөөлөгшөд — худалмаришад ба таряашад болһоно. Тэдэнэр бууһуудаа хаяжа, манай боецүүдые тойрон, дайлагдаха хүсэлгүй байһанаа мэдээсэхые үрдилдэг ба немецкэ хэлэн дээрэ бөхлөдхөн советскэ ажалшануудые манай боецүүдтэ харуулдаг ба тэдэнэр энэ бүхы өөһэдынгоо начальстваһаа нуусаар хадгалжа ябадаг байгаа.

Советскэ плэндэ бидэнэр наһаа алуар байнади, манай ами бэе абаргалтайхы, гэжэ тэдэнэр хэлэбэ. Нэгэтэл эртшье наа, оройшье наа бидэнэр өөһэдынгоо түрэнэй ороондо бусажа, өөһэдынгоо гарыне ба өөһэдынгоо бүлэһыне хараха бди.

Наар дээрһээ Саксония нотагай модондо дархан 45 нэһатай Пауль Гимлер бодоно. Тэрэ сөдхөөдэ тои эхэ хүлээһэгшэр, хүндэ худалмаришөө колониһон гараа харуулһа. Үнэһөө, тэрэһөө энэ дайн кашартай болоо, тэрэ хоёрдохи заргын резервист ба энэ оной март нарада армида татагдһан байгаа.

Ороондо эсэргүү ямаршье хүсэл наһал намда үгы, — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — минни хууһун Францида яажашье яаһыне мэдэвгүйб. Хэрбөө намайе алаа наал, минни

намнан яажэ амьдархаб. Энэ дайн намда юун хабаатайб.

Тои эхэ барак соо арамж байдал эхилһэ. Наар дээрэ байһан зонууд үлдхыжэ, бүтэдэ тэрэһэн тээшэ харьжа Паулиин хэлэһэн үгыне обтойгоор шагшана. Саксония нотагай модондо дархан Пауль Гимлерэй оорынгоо үгыг дүүргэжэ амжаһгүйгэнь, бүхы тэрэһэ сөдхөөдэ худалмаришад абаһанууд дуулажа. Ябачин сэрэгүүд, ташыстууд, аэтистууд, мүн тэдэнэрэй дунда эфрейторнууд, обер-эфрейторнууд бүтэдэ үрдилдэг. Гитлерэй түлөө, тэрэһэй хорого бушуйрдалгын түсбэй түлөө шүһаа адхалхыне хүсэлдэггүйгөө, ород арадтай хани барисагай байхыне, өөһэдынгоо бушуйрдалгын үлэһэн газарта байхыне ба энхэ амгалан ажаллахыне хүснөөдди гэжэ мэдүүлэ.

Гансахан лэ бүлэг алууршарай дунда хөрөө бусадаһы түбэр шөбөр төлдөһөн абаһанууд дуулажа. Энэ алууршад хадаа энэ дайнда тэдэнэй колониһыне буляан абаһан ажалшанууд гэгтэй, немецүүдтэй газарын багш, хариин, зүүн зүгтэ эхэ гэжэ хэлэхыне һэдэнэд.

Энэ үедэ дээрһээ хүртэ аглан дуулажа: —Ааһаар, ааһаар, бураһан нэгэл юмээ тои шубуун павегээр дууриан хэлэжэ хураат. Энэ Цинау нотагта түрэн бүтүү хахалтай наһажал хүн бадаһаһан байба.

—Таһаар дайлагдаха хүсэлтэй хэрэ дайладалгын, бидэнэрхөө хүрөө, дайлагдахыне үгтгэби. Алууршад абажагүй болон хата-

на, тэдэнэр юушье аргаха аргань үгы. Тэдэнэр бүхы наһан соогоо бөлөн юмэн дээрэ байһан, оролдохо, ажаллаха гэшыне мэдэхгүй зэсүүд бөһоно. Тэдэнэр хадаа дээрхэдэ тоножо һураһаһан ба тэдэнэрэй эхэнхи хууһыне үгэрхэдэе худалмаришын дууриалхыне үгы байһа. Тэдэнэр өөһэдынгоо булдаа хашалдан барагар шарайтайнууд бууна.

Наарнуудай хоорондуур манай боецүүд байһа. Боецүүд бүхэлдэ наһын дайнай сараанууд үшөө харагдэжэ байһа. Хурса хурдан шарайтай залуу советскэ командир плэндэ абтагшадта СССР тухай хөөржэ үгэнэ ба мүн СССР-эй Арадай Комиссарнарай Советээр багасгалаһан «СССР-тэ сэрэгтэй пленинүүдтэ тухай дуримы» ойлгуулан хэлэбэ. Тон олон пленинүүдтэ сэдхэхэлэ худалмариш байба.

Немецкэ начальство болбол ородууд бүхы пленинүүдые буудан аштан юм гэжэ наһаһаа абаһан муухай харгалгыне солдадуудта хэлэлдэг байһа. Бодото хөрөг дээрэ плэндэ абтаһан немецүүд болбол худалмари, эдөө хоол хангаһан хууһыне шатаба.

Дахин хөөрөөдөөнүүд эхилбэ. Оорынгоо бууриһаа Драйцен нотагтай солдаг Эркин Феллер бодо.

—Бидэнэй дундаһаа хэһшэ Росситай дай эхилхыне ойлроогүй, хэһшэ энэ дайгэ хүсөөгүй, бидэнэр СССР тухай үнэн байдалые

мэдэлдэггүй, энэ үнэн байдалые бидэнэрхөө наринаар шуудай байһан ба бидэнэрэй олонхиной наһал болбол хадаа Гитлертэ эсэргүү, гэбшье, энэһэн тухай дүгынгоо ханин нухаргышье хэлэхэе айсбди. Хэрбөө энэһыне мэдэ наа буудан алахы байһа.

Унөөрөөл тиймэ, гэхэдэ бүхы тээһээ зүбшөөһөн абаһан дуулаһа. Энэ зонууд өөһэдынгоо ороной журам гуримыне ба гитлеровскэ ээрлиг аашаануудые дурлан наһана. Тэдэнэрэй эдэ сонсоһон зүйлүүд хадаа тэдэнэртэ оройтоо хүлээдэггүй ушар байба. СССР-тэ ажалшан арадыне эмгэлгэ ба органаглын ябадал гүрэнэй гарзаар хангагшадые бүгэдэ тои эхөөр гайхаһан ба энэһыне шагнаад, оорынгоо шекыне этгээһэнгүй. Бүхы пленинүүдтэ, үнгэрхэдэ оорынгоо булдаа абтагшай байһан фашистка алууршадые Советскэ Союзай дайндэ германска армин абаһан харюу сохилтоннуудта тои эхөөр сэдхэхэлэ худалмари байһа.

Улаан Армитай бүхыдэлхэйн нэгшье армине жэшээжэ болохогүй, — санитар Вальтер Юст хэлэбэ, — манай колониһы гүйсэд шахуу үй бутасохидоо. Манай санитарна поевдын хажуугаар үдэр хүнүгтэй шархатагшадые шөрөнэй эшлонууд ошодог байһан ба оройхиш тои мэртээр буудадг байһа.

Тэдэнэрыне ород орой үбөлэй хүйтан айлаһа ба тэдэнэрхөдье саһан ородог бэ, ямар хүйтан болодог бэ, үбөлөө дулаан хубсаа үгэхэ гү, гэжэ советскэ

боецүүдөө хомхойгоор асуужа эхилбэ.

Советскэ боецүүд болбол гитлеровскэ начальнигуудта элдбээр мэхэлдэгшэ тэдэнэрэй наһаһаа амьруулхыне оролдожо, наһаһаа зобохо юмэ байхагүй гэжэ этгүүлэ. Таанар сэрэгтэй пленинүүдтэ тухай дүрмэһыне шагналт, манайдэ хэрэгтэй юмэн хэлэгдэггүй гэнэ.

Наһаагаа амаржа, тэдэнэр зугаалжа хөөржэ эхилдэг.

Германска армида нэгэ бодол би — дайе үбөл болотор унжагайруулаһыне оролодо. Ушар юб гэжэ Наполеонной армин хоһорон аймагтай хууа заяан гитлеровскэ армин урда байһа. Энэһыне немецүүд һайн мэдэнэ ба мүн дайшалхы үдэр бүридэ Советскэ Союзай хүсэлүүдтэй ургажэ байһыне ба фашистка армин үхэлэй дүтэжэ байһыне тэдэнэр һайнаар мэдэнэ.

Энэ шулархуу шунахай Гитлерыне түргэн саг соо үгы хэлэй дээ — гэжэ Пауль Гимлер хэлэд, шуударгаа шангаар зангидан, нигэжэ нэмбэ:

—Хамаагүй, үшөө тийшэе бусахди, энэһэй гэмтэдыне харюу хэлэлгэдэ оруулхадби. Бүлэг бөөгнөрһөн алууршад абаа аниргүй байһа. Фашистка хэршанууд нэһажал Пауль Гимлер тээшэ ба мүн тэдэнэртэй хамта мэнэ наһан советскэ Москва тээшэ ошожо абаһан тэрэһэй нүхэд тээшэ муухайгаар хараһа.

А. Винтерский.

ЭРШЭМТЭЙГЭЭР, ҮНДЭР БҮТӨӨСЭТЭЙГӨӨР, СЭРЭГЭЙ ГУРИМААР ХҮДЭЛМЭРИЛХЭ!

Үбнэ хурялгыг ойрын болзор соо дүүргэхэ

Селенгын аймагай, Юрөөгийн омонхой, Сталиний нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгтэнх нүхэр Дансунунов) болбол фашистка галзуу вохосуудыг бута сохижо байгаа Улаан Армиингаа ба Улан-Сэргэгийн флотой талыг бүхжүүлхын зорилгоор үбнэ хурялгатай эмхитгээр ба эршэмтэйгээр явуулжа, ойрын үдэрнүүдэй турша соо үбнэньгөө түсэбнэ дүүргэхээр хавална.

Колхознуудыг стахановчууд Жапов, Жимсеев ба бусад үбнэ хурялга дээр оролдсоотойгоор худалмэрилжэ, үдэрнйгөө нормыг саг үргэлжэ 160-170 процент дүүргэнэ.

Төршөлөн, гараар сабшагшад нүхэд Буянтуев ба Рампилова гэгшэд тусхайта даалгаваринуудаа ходоодоо үлүүлэн гүйсэдхэнэ.

Дамбиев.

ФАШИСТНАРЫЕ СОХИЕ

Ухалөө бадархан фашистууд Ухээр дээрээ борхирлоод, Уйлоо харлаан нохойнууд Ухал дээрээ хатаралдаал.

Шомоол түмэр хоншоорын Шуһанай хорон жөбөрөөнөл, Шолмос фашист нохойнууд Шоро жадар шоролуулал.

Арадай шуһаар амидардаг Арьяатан зэрлиг фашист Ами голоо таһаржа Унһан болон үрхирнэл.

Капиталай хара батагана—Хараалта муухай Гитлерэй Угы болохо үдэрнэй Улгэн дэлхэй шийдхэнэл.

Совет орон гаралтад Солбон табан хушуугаар Жаргалай туяа сасаруулжа Жабхалангай хүрөөр бадарнал.

Алтан СССР оромнай Арадайм халуун гуламтал! Агаарта мунгэн дайдамнай Аруун нангин шанартай!

Бахатай бардам зоригоороо Бараниень илан шададаг лэ, Баан үнэр ажалдаа.

Баатарай габьяа байгуулнал. Далай мэтэ гүнзэгыгөөр Оюун бэлиг гэрэлтэнэл, Дайда мэтэ үргэнээр Эрдэм бэлиг дэлгэрнэл.

Наран мэтэ гэрэлтэй Нангин Совет орондом Булад мэтээр хатуужаан Большевик хүбүүд, басагадууд

Хара фашист дайсадыг Хамха сохин арилгаад Агуу олон арадта Амар жаргал асархал.

Х. Намсараев.

Городой эхэнэрнүүд, колхозуудта туһалагты!

Хүн түрэлтэнэй хорото дайсан бузар булай фашистуудта эсэргүүсэ, эсэгэ ороноо хамгаалжа агууха дайнда бүхы советскэ арад жагсаад байна.

Советскэ газарай ноом бүхэни баатарлигаар хамгаалжа байгаа Улаан Армия али бүхы юмээр туһалан халгахын түлөө манай арад бүтэдөөрөө оролдно. Иймэ зорилгоор худалмэрилшад, колхознууд ба советскэ интеллигенци болбол социалистическэ ажал худалмэрийн эрхим жэшээрнүүд хатуулна. Биднэр хадда дайсанин дараха гэгшэ нийтын зорилготой байнабди.

Нүхэд, городой эхэнэрнүүд! Манай колхозуудта халуун худалмэрийн хана орожо таряа хурлагын кампани эхилхэнэ гэшэ.

Биднэр «Буркобинсоюзай» системын «Труд» ба «Красный Путь» гэдэг олоборилгын артельнүүдэй членүүд 10 гаран эхэнэрнүүд энэ жэлэй элбэг эхэ

ургасыг гээлтэгүйгөөр хурааха хэрэгтэ колхозуудта туһаламжа үзүүлжээр ошохомнай. Биднэр колхозно таряалан дээрэ стахановска ажалай эрхим үлгэр жэшээ харуулжа уялга абанабди.

Найхан, манай артельнүүдтэ хамтын суглаанууд боложо, тэндэ 1941 оной үйлдбэрийн түсэбнэ декабринь 5, Сталинска Конституциин байн үдэрлэлтэ хүрэтэр 120 процент гүйсэдхэхэ уялга абанад байна.

Инаг вожд агууха Сталиндай уриалда харуу болгон манай эхэнэрнүүд ажал үйлдбэри дээрэ шэнэ зоригтойгоор худалмэрилхэнэ гадна, колхозуудта туһаламжа эмхидхэхэ гэгшэ.

Ушар имэхээ, городой эхэнэрнүүд, колхозуудай таряа хураалгада ургэн олоороо туһалагты!

«Труд» ба «Красный Путь» артельнүүдэй членүүд: Шитикова, Яковлева, Шустова, Иванова ба бусад.

Олон хүнэй гүйсэдхэхэ худалмэрийн нэгэ хүн бүтөөнэ

Селенгын бассейний худалмэрийн нэгэ өдирхитэйгөөр ба амжалттайгаар хээсөөдөн худалмэрийн гүйсэдхэхэ байгаа, Хүн бүхэн өөрынхөө худалмэрийн хайн шанартайгаар болзорхоон урид дүүргэхыг түсэбнэ. Хэдэн олон худалмэрийн худалмэрийнхөө сагнаа үлүү 2-3 эс соо ажаллана.

Бассейний олон худалмэрийн хушугуудай гүйсэдхэхэ худалмэрийн пансаараа бүтөөдөл боложо байна. «Сергей Лазо» пароходой пароходууд нүхэд Бологов ба Ираков гэгшэд 4 кочегарай хэргэ худалмэрийн ханна. Гадна, нүхэр болотон тоноцогшын ба механигай тоноцогшын уялгыг дүүргэдэг боло. 9-дэхи баржын матрос нүхэр Болчанов байн олон уялгануудыг дүүргэнэ. Эдэнэрэй гаргалан энэ үрхэмын пароходтын бүхы худалмэрийнхэд халан абаад, өршөмтэйгөөр худалмэрилжэ байна.

Улаанзай пароходтын Хэлхөө болбоной таһагай худалмэрийнхэд пароходтын хамжээлүүд хушугуудта шад үргэнээр оролсоо. Эндэ худалмэрилжэ байшад 3-4 уялгануудыг дүүргэнэ. Линейн осмотровууд нүхэд Васильев, Пашков гэгшэд хоёр хоёр участуугуудта худалмэрийнхэд.

Кладовщик нүхэр Осипов хэлхөө холбоной мөргөл шудалхыг хүсэжэ хэлхөө холбоной таһагта ошолон байна. Тэрэнэй хамтын нүхэр Осипова олоо ажаада байн болбошье үбнэньгөө хэдэг худалмэрийн халан абажа Кладовщиктэй худалмэри дааж абаа.

Төршөлөн, бухгалтерийн худалмэрийнхэд хэдэн хүнүүдэй хэлхэ худалмэрийн дүүргэнэ. Энэ хадда 6125 түхэрлэг амаха байна.

Пароходтын модо болбосоруулгын цехэй стелар нүхэр Лобач 3 хүнэй хэдэг худалмэрийн гүйсэдхэхэ зуураа, түсэбнэ саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Хүн бүхэний туйлаан амжалтанууд дайсанин паралта хатуу сохилто болоно.

Л. Гробер.

Бүхы худалмэрийн дайсанин сохилгодо зорюулна

Бурмонголест трестын бүхы худалмэрийнхэд ба албахаагшад аада сөсөлгөн, албахаа байгаа СССР-тэ довтолон орон фашистка провокаторнуудта харюу болон оборонно-сэргэй мөргөлүүдтэ эршэмтэйгөөр шудалжа байна. Тустрестын дэргэдэ санитарна дружина ба бусад кружогууд эмхидхэгдэд, худалмэрилжэ хилээ.

Гадна, хэдэн олон басагад ажаллаа таһаралтагуйгөөр медицинскэ санитарнуудай курда эдирхитэйгөөр хураалсаа.

Саашаа, оборонно ба санитарна худалмэрийн коллективнүүдтэ бүри үргэнээр ябуулхын тула үйлдбэрийнхөө таһаралтагуйгаар хоёр басагадыг санитарно-сэргэй хэрэгүүдтэ шудалжа курсэ эльгээн байна.

Энэ трестын хэдэн арбаад эхэнэрнүүд эршүүд ба аха дүүнүүдтэ эхэ ороноо хамгаалжа аладохон тэдэнэйгөө хэдэг худалмэрийн халан абахаар бэлэн айхын тула трактор машинанууд

дыг жолоодохо курсуудта хураалсаа захалаа. Мүнөө эндэ 59 хүнэй хабаадалгатай шоферой ба трактористнуудай хоёр харын курс эмхидхэгдэжэ, хэшөөлөн эхилхээр үни болоо.

Хүн түрэлтэнэй зэрлиг дайсан—шуһата фашизмыг газар дэлхэй дээрээ үндсөөрнэ угы халгэдэн Улаан Армидаа ба Улан-Сэргэгийн флотой али болохо аргаараа туһаламжа үзүүлхын тула эршүүдтэ адли үйлдбэрийн дэргэдэ жагсажа худалмэрийн хэлхэ хүсээн олон тоото эхэнэрнүүдэй үдэр бүрийн эрилтэнуудыг хангахын тула хүүгэдэй сад ба яслинуудыг олоонруулал байна. Мүнөө, бурмонголест трестын системдэ 227 хүүгэдэй хабаадалгатай 9 сад ба 250 хүүгэдэй байдаг 10 яслинууд худалмэрилнэ.

Гадна, үшөө хүүгэдэй 19 ясли ба 19 яслинхадануудыг шэнээр эмхидхэхын тула кредит талхыг гуйһан эрилтэ хэд байна.

Г. Жабонова.

Германска харшангуудта манай харюу (Бурят-Монголой, Лениний орденот хүгжэмтэ-драмын театрын партийна организациин секретарь А. С. Ильинтэй хөөрлөөн)

Манай театрын бүхы актернууд, режиссернууд, хүгжэмлэд, дуушад, худалмэрилшад, албахаагшад адуудай агууха вожд ба багша нүхэр Сталиний уриалда бодото харюу болгон Селенгын аймагай колхозуудай таряалан дээрэ гараад, эршэмтэйгөөр худалмэрилжэ байна.

Сталиний нэрэмжэтэ колхоздо 67 хүн худалмэрилнэ. Эндэ эрхээр 9 нүхэ малжа 108 тонно силос дараан, нилээдгүй олон гектар таряалангай буртаг үбнэ түүһэн байнабди. Мүн, ой модон, бургалан соохи хашуу ба намаг, болдотой газарнуудыг гар хажуугаар сабшажа сүм дүүргэд, бухаллажа соомоо захалаабди.

Театрыннай актернууд худалмэрийн эрхим жэшээнүүдтэ хатуулжа колхознуудыг омогорхуулна. СССР-эй Арадай артист, театрын уранхайнай хүтэлбэриллэгшэ нүхэр Гомбо Цыденжапов үйлдбэрийн үндэр бүтэсэнүүдтэ туһлана. Тусхайта даалгаваринуудаа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэд ба хүүдэ ажаадын худалмэрийнхэд бага танил актернуудта бодото туһаламжа үзүүлдэг байна.

Төршөлөн, орденот артист Ц. Хоборков, БМАСР-эй габьяата артист нүхэр Ринчино, артистнар В. Халматов, Х. Дамбиев, Балдаев, Халударов ба бусад машинааршье, гараараашье сабшажаа, һури хаяхада стахановскаар ажаллажа, үдэр бүрийнхөө нормонуудыг ханган шанартайгаар үлүүлэн гүйсэдхэхэ байна.

Агитаторнууд нүхэд Гармаева ба Лыгденова гэгшэд колхознуудтай дуудай ойлгууламжын худалмэрийнхөө башээр ябуулна. Эдэнэр үдэрэй забхарлагтын, үдэшэ үглөөнэй эдэлэлгын үдэшэ нэгэ газарта нүүдтэ уншажа үгэдэг ба бусад темануудтар хөөрлөөд үнгэргэдэг байна.

Мүн, «Улаан Оронго» колхоздо худалмэрилжэ байһан 50 актернуудыг РСФСР-эй искусствын

габьяата деятель Намжил Балдано хүтэлбэрилнэ. Эдэнэрэй дилэнхидын балетнэ группынхид. Эндэ худалмэрилжэ байшад тусхайта даалгаваринуудтаа эхэ оролдсоотой, ханамжатайгаар хандана. Түүрүн гар хажуугаар үбнэ сабшажа шадахагүй байһан хүнүүд мүнөө хүсэд үбнэньн болобо. Актер бүхэний хоорондо социалистическэ мурсыон үргэнээр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Мурсыондэ нүхэд Иванов, Жигитов, Кондраткин гэгшэд түүрүу рурунуудта абана. Театрын актернуудай колхознигуудтай адли байһаар худалмэрийнхэд дээрнээ «Улаан Оронго» колхоз үбнэ сабшалгынгаа бүхы түсэбнэ уридшаан дүүргэбэ.

Тельманий нэрэмжэтэ колхоздо 53 хүн (бригадирнь РСФСР-эй габьяата артист нүхэр Таров) ажаллана. Эдэнэр колхозой гансал үбнэ хураалга дээрэ худалмэрилжэ бэшэ, харин шадаха зэргээрээ али бүхы худалмэрийнхэд гүйсэдхэнэ. Актер бүхэн үйлдбэрийн үндэр бүтэсэ туһлахын түлөө социалистическэ мурсыондэ оролсонхой. Артист Батожанов үбнэ хураалгын ямаршье худалмэридэ явахадда үдэр бүрийнхөө нормо үлүүлэн гүйсэдхэнэ.

Мүнөө биднэр, гурбан бригадинхид Сталиний нэрэмжэтэ колхоз дээрэ нэгдэн 500 гектар үбнэ хурааха уялга абаабди. Энэ уялгана байн шанартайгаар, болзорхоон урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мурсыон бүри үргэнээр дэлгэрүүлхэбди. Манай театрын актер бүхэн шуһата дайсанин хамха сохижо ябаа Улаан Армидаа эрхим туһаламжа үзүүлхын түлөө бүхы хүсээрээ тэмсэнэ. Биднэр бүгэдэ харанхыаа харанхы болотор худалмэрилнабди. Колхоз биднэрыг бүхы хэрэгсэлнүүдээр бүрин түгэс хангаа. Колхозой таряалан дээрэ олоороо худалмэрилжэ угаа эхэ хүжюон байна даа. Биднэр хадшыг болотор худалмэрилхөөр бэлэмдэ.

Фашистка Германидахи үлэсхэлэн

Фашистка, Германида хэблэгсэ гаржа байгаа журнал ба мэтэнүүдтэ хоол хүнхэнэй худалмэрийнхэд статянууд бэшэ орон байдаг. Уншад хадда үлэсхэлэндэ нэрбэгдэшэ «Гурбадахи империя» хоол нүхэр дутахын зүдэрлэдэ «нэрбэгдэхэ» гэжэ «тороуулжа» худалмэрийнхэд гүйсэдхэхэ фашистка хэблэгсэ гаржа шуһанай гарбалтай» нэрбэгдэхэ ямарханшье хоол хүнхэнэ абаха кэртгочаар хангалдаггүй гэхэ заргын элбэг олоо наааруулхыг оролд байна. Германидахи хоол хүнхэнэй үнэхээрөө дутажа байдалыг дэлдэхын тула бүхэнийг хэлэг байна. Гитлерүүд болбол Еврорын оролдны тонохооо түхээржэ байха болго, Венгрий, Бельги, Греции, Дани, Голланди, Румыни, Югославин хоол хүнхэнэй худалмэрийнхэд уришалан бүрэн тооложорхинон байна. Фашистка худалмэри хадда элбэгүүдтэ хүсөөрөө эдэлэн абаад хадда хоол хүнхэнэй бүхы хэмжэ хаман сугуулжа өөдөлжэ оккупированна оролд хэдэн миллон ажаллаха үлэсхэлэн туранхад нэрбэгдэхэ туйлаа хүргэбэ.

Хүсөөрөө ээлһэн ороноудаа

жэшээгүйгээр тонохойнхуу мээршье гитлеровскэ Германи дотор шухала шухала эдэ хоол нилээд өхөөр дутагдаха ябадал үргэлжлөөр байха юм.

Мяхан, тоһон, өөхөн, сахар гэхэ мэтэ шухала шухала эдэ хоолыг картошкаар хуваадаг нормын Германида 1939 он хүрэтэрхи амин бүхэний дунда тэжээлэй хэрэгсэлнээ хоёрхоо үлүү дахин бага болоо. Тийн зуура, хэнийшье мэднээр, Гитлер ба төрлэй хани хулгайшадэй эзэлжэ байгаа саг соо, мүн шуһата дайнуудыг фашизмын хэжэ эхилхээ нилээд урда хадда Германин арад түмэний хооллодо гэгшэ туранхын туйлаа хүргэдхэн байһан юм. Германин зон хадда «тоһо өөхөн» орондо пушка» гэгшэ суута логунгыг фашистуудай гаргалан 1933 онһоо эхилээд үнэндөө хад үлэсэжэ эхилһэн байха юм.

Милвокидо (Висконсин гэжэ шадта) хэблэгсэ гаргалдаг «Юнайтед стейтс инк» гэжэ американска еженедельнигэ Германида бусажа өршөн Ричард Бойер гэдэгтэй хэдэн статяа найхан тунхагшадан байна. Тэрэн соо ингэжэ бэшнэ: «Германин орхин холодожо ябахадда торьмэһэ гараад холодожо ябахадда аб адли гэжэ дотороо бодоноб. Миний байралхан гостиницын алба хаагшад хоол хүнхэ абаха гэгшэ

хэрэгсэлгүй талонгуудыгмийн гуйраншалан эридэг байгаа. Тэдэнэй заримда мунгэ үгэхэ гэхэдэ дэмни үмхэше мяха ба тоһо абахын талон угыг гэжэ гуйдаг нэн»...

Фашистка «эрдэмтэд» хадда овесой хальһаар шүлэ гаржаа уугты гэжэ эхлэд дуралдаг. «Пайтшрифт» фюр фольксэрнэрунг гэжэ журнал болбол тиймэ шүлэн гэгшэ «айхбатэр амтат» ба оройдоо хашархаар бэшэ юм» гэжэ найдуулдаг. Энэ «айхбатэр амтат» шүлэ буйлуулжа реценци соон: «Нэгэ стакан уһанда 1 столово халбага овесой хальһа, бишхихан даба, хутагын үзүүртэ тохого дабал тоһо хэжэ буйлуулжа» гэжэ зааһан байдаг. Тэрэ статягай автор болбол ние шүлөөр нуралшадыг тэжээхэд эхэ байн гэжэ зааһарилдаг байха юм. Ушарын хадда: «үхүүддэ үлгөөгүүр хилээмэ эдлэхэ дургүй байдаг, овесой хальһан шүлэн тэднээ эхэ таараха, холодожо амтатгайгаар уугал байха юм»,—гэжэ бэшнэ.

Немецкэ хэблэл бүхэн хадда хилээмэ багаар элхэ ёһотой гэжэ үдэр бүхэндэ агитировалжа байдаг. «Ди лэндваре» гэжэ нэртэй немецкэ газеттэ тунхагшадан статяа соо Германида мүнөө үдэ картошкаар хилээмэ хувааха нормо хадда яһала болохоор гэжэ гэжэ тодорүүлхыг оролдон байна. «Хилээмэ гэгшын бололтойгоор эдихэ хэрэгтэй» гэжэ тэ-

рэ статягай автор заабарилдаг байна.

Германска худалмэрийнхэд хувааха хилээмэной нормо болбол долоон хоног соо хадта 4 фунт байдаг гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй байна. Фашистка Германида болбол хилээмэной шнэрынэй айхбатэр мүү. Эдэ хоолой «мэргэлтэ доктор» Вальдек гэгшэ эдэ хоолой асуудалнууд тухай нигэж бэшнэ: «хуурай хилээмэл хасар улайлдаг гэгшэ хэрэгсэлнээ болбол хуушанай ойлгох үгэ мүнөөнэй ёһондо хэрэгсэлнээ байһан». Энэ ойлгох үгэ «Гурбадахи империя» яахадда нимэ суутайгаар дэлгэрээ гэшнээ? Ушарын хадда, үлөөхи Вальдегай найдуулжаар «нагшагтагуй, отрубитой талхаар болтоһон хилээмэл гэгшэ Германида айхбатэр амтатгай байдаг ушарһаа зориншье тэрэниин хуурайгаар, тоһо, сыр, колбаса тү, али варенье ниянгуйгөөр эдихыг дуралдаг» гэжэ юм.

Мүн энэһэн мяха ба өөхэ тоһо эдихэхэ яһаха гэгшэ эхэ шухала юм гэжэ дэлгэрлэг «баримтануудыг» номлодог «эрдэмтэн» Гитлерэй гарта би юм. Мяхан соосын орондо үбнэ тоһо мэтэ буйлуулжа хэдэн соосиска эдихэдэ эхэ амтатгай гэжэ Германин зондо айхбатэрлар номлодог байна. Иймэ соосиска хадда буйлуулжа эхэ бэлхэн, хэнийшье хэмээр: нархааг, картофель, соя гурбны хэршээд

холиходо тиймэ соосиска болошол байха, «мүн тусхай байн шэмэ хоолтой байдаг юм» гэжэ номлодог.

Гитлеровскэ Германин хэблэл болбол нохой ба кошкын мяхан эхэ байн хоолтой юм гэжэ нэтрүүгээр номлодог, өсхэ тоһотой орондо Германин зондо лентэй тоһо ба «модон маргарин» дилэнхидэ хуваадаг байна.

Хоол хүнхэнэй дутагдай хурсадыг адлишуу юмээр холиһон эдэ хоолоор нэлгэжэ модондуулжа гэжэ фашистууд оролддог байна. Жэшээлхэд, хилээмэн соо кукуруза, картофель, репэ ба хатэрхэдэ сооломо ба үбнэ угаа эхээр холижорхидог байха юм.

Эдэ бүхы зохидгүй холисын үнгэ зүһыг сагаан болгохын тула хлор гэжэ хорондо утадаг байна. Эдэ хоолой зүйлнүүдтэ адлишуу юмээр нэлгэһэн хуурай юмнуудтэ үнгэ зүһэ оруулхын тула «эдэ хоолой үнэр оруулжа» зүйлнүүдтэ бэлдхэдэ тусхай ажайлэдбэри байгуулалдана байха юм. Энэ ажайлэдбэридэ бүтөөн зүйлнүүд болбол элдэб хуурайг хоолдо нүдэ ама даладуулжа үнэр амта оруулдаг байна.

Фашистка мэхэшэд хадда үлэсхэлэндэ нэрбэгдэжэ байгаа олон түмэнэй наалыг заахын тула элдэб мэхэ гохо хэдэг байна. Хүдөө ажахи ба хангалтын германска министерствэ болбол оло-

ной энээдэн болохо захирагчтэ найхан гартаа. Энэнь хадда «мунгэн, адлан ба эрднэйн шулуунай түрө хурим хэшэдтэ сахар, мяха ба талха нэмэжэ үгэхэ тусхай талон үгтэхэ болоо» гэгшэ байха юм. Гитлеровскэ Германида ниемэ түрө хурим хэгшэдынь тон үсөөхөн баяшуулжа бэшэ хүнүүд огто байхагүй.

Фашистка тонуушад болбол тонуул дээрмэ хэхын тула айхбатэр эхэ арми жагсаахадда хүдөө ажалһаа нилээд олон хүнүүдтэ таһа татажорхинон байха юм. Сэргэ дайнда плэндэ абанан хүнүүдэй ба мэдэлдэ абажа ба жууһан ороноуһаа асархан худалмэрийнхэд хүснэ хэрэгсэлнээ Германингаа хүдөө ажалын ядарады заажа огто шаданагүй. Хари гүрэнэй хэблэлэй мэдээлгэ дээрнээ мэдэхэд фашистка даралта доро байһан хэдэн олон ороноуудай 1941 оной ургаса байа байн бэшэ байна. Оккупировалагдаһан бүхы ороноуудтай мад ажал угаа эхээр ахирдаһан, тэрэниин хэрэгсэл, тоо толгойнь бодхоохын тула нилээд олон жэл хэрэгтэй болохой. Шуһата гитлеровскэ бандиудтай хүсөөрөө ээлһэн ороноуудтай хабтагай зондо үлэсхэлэн боложо эхилээ. Германидашье үргэлжэдөө үлэсхэлэн болонхой. Тонуул дээрмийн дайниин хэжэ байһан хүрэг сэрэгүүдтэ хоол хүнхөөр халгахын үдэр ерэхэ бүри бэрхэжэл байна.

Ю. Лийн.

ГАДААДЫН КОРРЕСПОНДЕНТНУУДЫН ЭЭЛЖЭЭТЭ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ ДЭЭРЭ

Августын 2-то болохон гадаадын корреспондентнуудын ээлжээтэ пресс-конференци дээр Советскэ Информбюрогой начальнигай оролшо нүхэр **С. А. Лозовский** болбо ялжэ мэдүүлэ гэхэдэ:

Советскэ Союздэ гитлеровскэ Германин гэгтэ довтолон ороһонгоо хойшо мүнөө хүн хүртэр төхөр зургаан нөдөл үнэрбэ. Энэ гэгтэ довтолхо абуулгын хадаа ялжэ үнэрбэ, тон ехээр түхөөртгэжэ байһан байна. Немецүүд болбол—японско «Асах» газетин үгөөр хадаа—Советскэ Союзай хил дээр туйлай ехэ хүсэ: румынско ба финскэ сэрэгүүд оруулахаад тоолоходо 248 дивиз сэрэг жагсаан байна. Энээнэй тоодо үшөө венгерскэ ба словакча частүүд оролсоногүй.

Советскэ Союзые хоёр турбан нөдөл соо дилжэ гартаа абаад, зүүн тээ илалта көнөөн-гэе удаа дары бүхы хүсээ Ангил ба хожомоо США тэсэ шэгүүлжэ гэгэн сахилгаан түргэн дайниа абуулха план болбол айкабтар наринаар зохогдоһон байна.

Түрүүшн үдэрүүдтэ немецүүд мэдээсэхэдэ бүхы абуулгын планайнгаа ёһоор яажал байһа гэдэг нэн. Фашистскэ радио болбол «Советскэ сэрэгүүд бүхэл дээрэ бута сохигдобо, саашаааа түлээлдэхэ шадал тэмдэг дундаа»,—гэжэ июниин 26-да мэдээсэ нэн. Тэрэний удаа, июниин 30-да, «бүхы советскэ авиаци бута сохигдоо»,—гэжэ бүхы дэлхэйдэ дуулгаба. Удаан, июниин 7-до, «СССР-эй резерв (бэлдэхэ) барагдха» гэжэ мэдээсэ нэн. Мүн июлиин 18-да «советскэ фронт бүхы шиндхэе газарнуудтаа дэлбэ сохигдоо, Ленинград, Москва, Киев орохо замүүд нэгдэе»,—гэжэ хүгжэмэй аяан доро мэдээсэһэн байна.

Итгэл байхада бүхы абуулгын тоһон дээрүү халтирхан шэнги яжаба. Түүн зураа һүүлэй нөдөл, Түсэе немецкэ газеттүүдтэ, немецкэ радиоттэ, немецкэ коммюнисттэ, мүн Римтэ, Хельсинкидэ ба бэшэ бэшэ ондоо городуудта байгаа тэдэний һүүл барһан бүхы агентууд болбол зүүн фронттохи тэмсээн гэгшэ баруун фронттохиноо ехэ ондоо болоод байһа гэжэ тодорүүлжа ахилбэ. Киевте эзэлһэн, Ленинградта ороһон, Москвада дүтлһэн тухай мэдээсэлтүүдтэ өөһэдөө элдэб аргаар хуу бургуушаһан байна.

Германскэ пропагандын хэр зэргэ худал хуурмэг байһаниа ойлгожо абын тула германскэ зүгһөө тунхаглаһан, бөө бөөдэ зүршлһэн мэдүүлгүүдтэ анхараа хамдуулаа үбөө.

1. Июниин 30. «Үсгэлдэр, уржадэр хада ородуудай гэгдэргэ сүхэрһан тухай дуулга нэмдэ, мүнөө хада ородууд эхэ тоһойгоо адалтоод гэгдэргэ гүйлжэ байна». (Германскэ радио).

Финскэ арад СССР-тэ дуратай

(ТАСС). Иди Бельтын мэдээсэлгээр, нүхэр Сталиной хэлһэн үгэ болбол Финляндиян ажалшадай дунда үргэнеер тараагдажа байна, энэнь хүн зоной ханалда ехэ гүнзэгтгөөр ороо. «Ородууд болбол гансал өөрынгөө оронихамгаалхын гүлөө тэмсэлдэхэ гадна, дарлагдан аравуудыне сүлөөлхын гүлөө мүн тэмсэлдэхэ байһаниа мэдэбди. Улаан Арми түргөөр илаһай гэжэ хүсэбди»,—гэжэ Финляндияна холодожо ошоһон хамгандаа нэгэ худалмэришн бэшһэн байна.

Иимэ ханал бодол гэжэе финскэ ажалшадай дунда ехэ үргэнеер дэлгэрэнхэй гэжэ тэрэ журнал бэшһэнэ.

Английска авиацин довтолго тухай „Дейли Мейл“ бэшһэнэ

ЛОНДОН. августын 2. (ТАСС). «Дейли Мейл» газетин Стокгольмскэ корреспондентын дамжуулаһанай ёһоор, Киркенес (Хойто Норвеги) портдо амгалан хожожо байһан германскэ хада мянган солдадууд бууһанһаа хойшо 20 час болоод байгараа английска

Июлиин 26. «Ородой дээрэ командовани болбол дайнай эхилжэ нээ хойшо германскэ довтолгодо эрид катуугаар түлээлдэ байгаа» («Франкфуртер Цейтунг»).

2. Июниин 30. «Советскэ авиаци болбол өнэ байлдаануудта бүхы хүсээ баража дууһаа. Саашааа болохо германскэ довтолгодо советскэ авиаци хада хэхэе болбо гэжэ тухайлмаар байна» (Берлинһэ абтайһан мэдээсэе үлһэнэ баримталан римскэ радио мэдээсэе).

Июлиин 25. «Ородой бөмбонууд германскэ зарим операцинуулта хада хэбэ». (Германскэ радио).

3. Июлиин 17. «Ородой дээрэ командовани байлдаанда һүүлшингэе хүсэ (резервы) оруула» (германскэ информбюрогой мэдээсэе).

Июлиин 24. «Ородой дээрэ командовани туйлай ехэ резервтай, ородууд хадаа угаа олон солдадуудыне мобилизовалжа, германскэ сэрэгүүдэй урдаһаа абуулжа шадажа байна». («Националь Цейтунг»).

4. Июлиин 17. «Ородой танкунууд техникческэ талаараа шаяр муутай». («Франкфуртер Цейтунг»).

Июлиин 27. «Энэнь урда шюурдалдан бүхы дайсануудтайн ороһондо ородой буу эбсэг гэгшэ нилээд мүнөөнэй ёһоной байна». (Германскэ радио).

Итгэл байжа бөө бөөдэ зүршлһэн мэдүүлгүүдтэ тунхаглаха дээрһээ мэдэхэдэ сахилгаан түргэн дайниаһын огто бүтөөгүй гэгэн удхатай.

Ушар шалтагаанынь юунһээ? Ушар шалтагаанынь болбол «илалдаһагүй» германскэ сэрэгүүд катуу шаярһаар сэрэгүүсэһэн, катуу шанга ба амжалтатай контрдоболго хэжэ шадаһан Улаан Армитай уузалдаһын соо байха юм.

Алуулһан солдадуудай бэшһэнэ, ялһэдэ орогшодой үгөөе, бүхэдэлхэйн хэблэлһээ мэдэхэдэ манай бөөдүүдэй гансал эрхлэжэ зориг, һүбэлһэн ба амь бээ хайралдһгүй тэмсэлдэхэниа элрүүлжэ гадна, мүн советскэ авиаци, советскэ танкова частнуудай ба советскэ сэрэгтэй командованин тактикийн эрхм дээрэ шанарыне үнэн зүбөөр сэгнэжэ байһаниа хэдэн мянган баримтануудаар тодорүүлжа болоно.

Мүнөө болоод байхада «сахилгаан түргэн шалгалт» «сахилгаан түргэн дай» хоёрой тэд ондоо байһаниаһын тон эли болобо. Германскэ арми болбол зүүн фронттоо шабардаһоо, Германскэ арми болбол миллион хада тоото хүнүүдтэ, айкабтар ехэ номо эбсэгтэ гэжэ туйлай ехэ хоролто-той байна.

Үдэр өрөхэ бүрийн тэмсэл хадаа германскэ армиин мэдэгдэе, гитлеровскэ Германин бутаралһыне дүтлүүлнэ.

Турциин арадууд Советскэ Союзай арадуудта дуратайгаа харуула

Турциин элдэб шадалай уеын зон фашистскэ Германиа эсэргүүсээн тэмсэжэ байгаа Советскэ Союзай арадуудта дуратайгаа мэдүүлжэ абадатыне үргэлжэлһөөр байна. Гитлер гэгшэ өнэ дайнда зууралдаһоо, тэрэний армиин байдал улам бүри бэрхэдэнэ гэжэ Турцида хэлсэдэг байна. «Ени Асыр» гэжэ суутай урдаһай газетэ, «Убал болотор өнэ дайнай үргэлжэлөө хаань Германи гэгшэ зохидгүйхэн, түгшүүртэй сэрэгтэй байдалда орошохо. Немецүүд болбол нилээд ехэ дайшалхы резервтай байһан дайсангай тулажа байна»,—гэжэ бэшһэнэ. Энэ дайн унжагаһаа наа, германскэ арадуудай ханал бодолыне сүхэрүүлжэ гэжэ тэрэ газетэ бэшһэнэ.

дайһан авиацин энэ портдо довтолго хэхэ үдэ гэгтэ дайрагдаһан байна. Стокгольмдо дайнаһын ёһоор англискэ довтолго болбол хойто финскэ фронт бөлхүүдхэ германскэ ямартай бөлхүүдхэ таһалдуулаһан байна гэжэ корреспондент мэдээсэе.

Германиин мэгдэл

(ТАСС). «Нейлс Цюркер Цейтунгын» берлинскэ корреспондентын бэшһэнэнь ёһоор, Германиин зон болбол зүүн фронтдо Германиин амжалтада этгээлэе баримтанхай. Табан нөдөл дайладалһанай һүүлээр немецкэ хэблэл болбол Улаан Армиин дайшалхы шанар ехэ дээрүүр байна гэжэ хэлжэ эрхэтэй болобо. «Динст Аус Дейчланд» гэжэ официална бюллетень болбол ородой арми гэгшэ мүнөөнэй дайнда тон найнаар хургагдажа бэлдхэгдэһэн байна гэжэ бэшһэнэ. Немецүүд болбол механизированнэ (онһон арга хэрэглэһэн) дайнай опыдыне хэрэглэжэ германскэ стратегидэ харюу сохилто үгэдэг дайсангай ушаршоо. Ородой солдадуудай һүр зоргыне нугалха аргагүй болоод байһа гэжэ тэрэ бюллетень гомодоно.

Италийнска бүхы Зүүн-Африкын оккупировалагдаһан тухай английска засагуудай мэдүүлгэ

(ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэлгээр, «Урдань италийнска Зүүн-Африка гэжэ тоологдожэ байһан бүхы территория мүнөө Ангилар оккупировалагдаһан район болоо гэжэ гадаадын хэрэгтэй ба сэрэгтэй министрствонууд хамтын мэдүүлгэ соносхобо.

Энэ территориядо байгаа организацинуудтай худалдаа наймаанай абуулгын эрхилжэ эхилжэ тухай захирагтын английска худалдаа наймаанай ба холбоо нөбтөрөлгын министрство соносхобо.

Гитлеровцевүүдэй дээрмэлдэһэн Варшавын улидаа байһан гүйрэншад.

Бүхэдэлхэйн худалшанууд

Геббельсын аппарата бүхэдэлхэйн худалшад ала хаажэ һуудаг юм, мүн фашистын пропагандистнуудай худал хуурмагыне эбтэруулжэ абадал эхи захаяа мэдэгдэгүй юм гэжэ бүхы цивилизованно (эрдэм болбосоролто) арадууд бүгдөөрөө мэдэгдэ. Зүгөөр, Гитлер ба тэрэний гэгшэд байгаа Геббельсын худал хуурмагай эхих захы тухайлан олохо гэжэ зарма журналистнууд оролдоһон байха юм. Гитлер Геббельс хоёр болбол «фашистскэ худал хуурмагай Гималайнуудын мүн» гэжэ бэшһэнэ байна. (Гималай гэгшэнь хагаа хэлхэй дээрэхи тон үндэр уула юм). Тийхэ зураа, немецкэ радиостанциин ханханай мэдээсэл хадаа Гималай гэжэ манай дэлхэйн тон үндэр уулыне Геббельсын хамар дээрэ гараһан нэгэ бишнхэн бадха болгожорхиһон байха юм.

Июлиин 29-дэ немецкэ хэдэн радиостанцинууд болбол Украинин столица—Киев ба Ленинградые немецкэ сэрэгүүдээр эзэлэгдэе, фашистскэ ударна дивизинууд Харьков ба Москвагай хажуудаа дүтлөн хүрөө гэгэн мэдээнуудыне бүхы дэлхэйдэ дуулгаһан байна. Энээнэйнгэе удаа дары фашистскэ худалшанууд гэжэ Киев ба Ленинградта парад (сэрэгүүдэй хүртэжэе) хэхын тухай Гитлерэй захирагтын Берлин, Рим, Бухарест ба Софида тэсэһэгүйгөөр хүлээжэ ядан байна гэжэ шүлһэндөө хахан хахан мэдээсэхэ юм.

Энэниае дуулаад байхадаа киесвэрхин, ленинградархин ба харьковаархинай наада хаража элгэ барин энеэлдэжэ байһаниаһын би мүнөө дуулажа һуунаб. Манай хинай наада харан энеэлдэхэнь тон зүб, гитлеровскэ худалшануудта ганса нимэл энеэдээр ха-

рюу үгэхэ ёһотой байна. Фашистнууд болбол урда гү, али хойто үдэрнй бэшэ, юундэ тэрэл үдэр нимэ һэнгэргүйгөөр худал хуурмагы тарааһанинй манда ехэ һонирхолтой. Энээндэ харюу үгэхэ элрүүлжэ тон бөлөхөн. Гитлер болбол һашхал нюургүйгөөр үгээ эбдэжэ Советскэ Союзда довтолон ороходоо ехэдээл наа арбан хоног соо бүхы Украинны эзэлхэбди гэжэ Германингаа арад зонини найдуулаһан байна. Довтолон ороһонһоон хойшо хараһаа үлүү болоо. Тэдэ довтололгын үрэ юмн бэ гэхэдэ, Украинин үржэлтэ байн дайдаа фашистскэ эрхм эрхм арминууд үхөлөө олоһон байна. Гитлер гэгшэ шэнэ шэнэ дивизинуудыне дайнда туужал, туужал байна. Тэдэнь манай баатарлаг Улаан Армида хаа наа сохигдон үхэжэл байха юм. Фашистскэ дээрмшэдэй хаа наа сохигдожо хоролтын ехэдэхэ бүри немецкэ радионууд «илажа байһанайгаа тухай» улам шангаар улидлан мэдээсэе. Геббельсын банда худалшанууд хадаа немецкэ мухар этгэлтэһэйнгэеһе эгнэхэ болитор худалыне тарааба. «Наадаал үхэлөө олохо хүртөөрөө илассаахамнай ха»,—гэжэ фашистскэ нэгэ генерал бэшһэнэ байна.

Хэдэн зуун мянган немецкэ солдадуудыне Польша ба Чехословакида багтажа шадахаа болиной, Варшава ба Прага болбол айкабтар ехэ госпитальнууд болоһонхой байна. Хүсөөрөө булимтаран эзэлһэн ороннуудай территория дээрэ бүхы болиница ба һуруулануудыне госпиталь, лазарет болгон эзэлхэһэ гадна, бүхы хүнэй гэр байрануудыне госпиталь лазарет болгон эзэлээд байхадаа багтаагаагүй үлүү гараһан шархатанаа немецкэ араһаа далдаһан нюужа отгоһы шадахагүй. Һүүлэй үдэ Германиин Берлин ба бэшһыне городуудта шархатангашыне мянгадаар тэдһэн хэдэн арбаад эшелонууд элэ татан өрөжэ байдаг. Арад зонһоо хэршыне нюуха далдалха гэжэ гестапын оролдоһыне, энэнь огто бүтэнгүй. Ехэ аюултай хүртһэн һураг үгэнүүд Германи соо дүүрһэнхэй. Энэниае алаалгын, түрмэһе, концлагерьшыне абархагүй. Немецкэ армиин туйлай ехэ хоролто тухай үнэн болбол юугээршыне далдалан нюугдажа шадагдахагүй. Германиин арад зоной айкабтар һүрдэн сүхэрһэн байһаниае нөөгсодохын зорилготойгоор: «Киев болбол июлиин 28-да манай мэдэлдэ ороһон байха»,—гэжэ Гитлер ханхан өөрөө мэдүүлбэ.

Гитлерэй хүндэ ямые унагаахагүйн тула Геббельс хадаа худал хуурмагы бэшһэшдтэ Киев Ленинград хоёрыне радиогооршыне наань эзэлжэ абагтын, мүн Харьков тэсэе сэрэгтэ абуулаабди гэгтын, гэжэ захиран байна.

А. Корнейчук.

РЕСПУБЛИКА ДОТОР

УЛААНАРМЕЕЦҮҮДЭЙ БҮХЭНЭРТЭ ТҮҮЛЭМНИА

Бүрөөлсоюзай президиум ба партиейнзада болбол улаанармеецүүдэй бүхэнэртэ ехэ туһаламжа үзүүнэ.

Мүнөө Бүрөөлсоюзай дэргэдэхи профсоюзай членүүд аяараа-тынгаа үдэрүүдтэ улаанармеецүүдэй бүхэнэртэ түлээ өгөжэ үгэлгын өмхидхэбэ.

МУЗЕЙДЭ АНТИФАШИСТСКА ВЫСТАВКЭ

ВМАСОСР-эй орон нутагаа шэнжэлгын музей антифашистскэ выставкэ өмхөөр бэлдэжэ байна. Выставка болбол хоёр таһагтай байха юм. Түрүүшн таһагта өмхөд Сталиной, Молотовой портретүүд, нүхэр Молотовой радиогоор хэлһэн үгын текст ба энэнтэй дашарамдуулан үнэртгэдһэн митингүүдэй фото ба бусад таһагдан байна.

Хоёрдохи таһагтаһаа героическа Улаан Армиин хүсэ шадал, Обороны комисит, арадуудай агуу-ехэ вождь ба багша нүхэр Сталиной радиогоор хэлһэн үгын текст, ВМАСОСР-эй искусствын таһагтаа дөтөл, орIENTO уран зурагтаа Тиминей «Фашизм болбол үхэл асардаг» гэгэн зураг ба колхознигуудай стажановскэ худалмэришн эрхм жашанууд 53 бусад зүйлүүд харуулагдаха юм.

ГЭРЭН ЗЭЭН ЭХЭНЭРҮҮДЭЙ ЖЭШЭЭ

Халхын зймагай Чикойско арһанай зөөдөй эхтэйгэ хүдэлмэришад, абаадаһаа ба гэрэй эхэнь эхэнэрүүд СССР-эй түрүү эхэнэрүүдэй бүхы дэлхэйдэ эхэнэрүүдтэ хандагыне үйшлөн хэлсэжэ найшаагад үйлдбэри дээрэ гаража хүдэлмэришэ уялга бэшһан ба тэрэһээ бөөлүүлжэ байна.

Эхэнэр үсөөхн үдэрэй турша соо 13 тоһо 740 килограмм түмөрэй халдануудыне сүлүүлжэ утгил сырьёгой баадаа эмгөөбэ. Мүн гэрэй эхэнэр 29 эхэнэр ГСО, ПВХО-гой кружогуудта хэбээдэсана.

ШЭНЭ ХУРУУЛИ

Баутын зймагай, Степанька ирнискын худалмэришэд эхнэ хуруули бархаар хараажа. Эхэнэр өнөөнэй баримтада өөһэдн-гөө мүнгэ гаргаһаахаар тогтообо.

Мүнөө бэлдэхэлхэй хүдэлмэри абуулагдажа захалаа.

ШЭНЭ СТОЛОВО

Хорин Райнотребсоюэ болбол зймагай цэнтр дээрэ культуриа болбосомоор түхөөргдһөн шэнэ столото шээбэ.

Столото доторонь хубсаһа үлгэхэ түсгээр тадаг бэлдэгдһөн ба хана, нод, сонхо гэхэ мэтгүү-лын шөрдөгдһөн байна.

СТУДЕНТНЭР ЖЭМЭС ТҮҮЛГЭДЭ ГАРАВА

Кооперативна техникумэй студентнэр ба багшанар хуралсалайгаз шөнө жэлэй өхлгээр жэмэс түүжэ эхэ ороһонгоо оборо-ны фондоо оруулаар шиндхэд, августын 4-эй үдэр 100 студент хэдэн бүшг бөөжэ таһараа жэмэс түүлгөдэ гараба.

Эдэһыне тус техникумэй директор нүхэр Волковский хүтэл-бэрижэ байна.

Редаторей улагын дуурагын Г. БАХАНОВ.

МУНЭБДЭР КИНОТЕАТРУУДА

ПРОГРЕСС

Наин ба Артем

ЭРДЭМ

Молломоно регистратор